

DAA-004-001201 Seat No. _____

B. Ed. (Sem. II) (CBCS) Examination

May / June – 2015

CC-3 : Education in Developing Indian Society

Faculty Code : 004

Subject Code : 001201

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) વિભાગ-૧ના બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) વિભાગ-૨ના પ્રશ્નોના માંગ્યા મુજબ ઉત્તર લખવા.
(૩) બંને વિભાગના ઉત્તરો મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ લખવા.

- Instructions :** (1) All Questions are compulsory in Section-I.
(2) Do as directed for Questions of Section-II.
(3) Write both the sections in Main Answer Book.

વિભાગ - ૧

૧ નીચેના MCQsના ઉત્તર આપો :

૨૦

(૧) આપણી રાષ્ટ્રભાષા કઈ છે ?

- (A) મરાઠી
- (B) હિન્દી
- (C) સંસ્કૃત
- (D) (B) અને (C) બંને

(૨) કેળવણીની ત્રિધ્રુવી પ્રક્રિયામાં નીચેનામાંથી કોણ નથી ?

- (A) શિક્ષક
- (B) સમાજ
- (C) આચાર્ય
- (D) વિદ્યાર્થી

(૩) નીચેના પૈકી વૈદિક શિક્ષણ સંસ્થા કઈ છે ?

- (A) શાળા
- (B) મહાવિદ્યાલય
- (C) વિશ્વવિદ્યાલય
- (D) આપેલા તમામ

(૪) 'Education' શબ્દ કઈ ભાષા પરથી ઉતરી આવ્યો છે ?

(A) ઈટાલી

(B) લેટિન

(C) ફ્રેન્ચ

(D) અંગ્રેજી

(૫) UNOની મદદ_____ છે.

(A) શિક્ષણ માટે

(B) બિનસાંપ્રદાયિકતા માટે

(C) નિઃશસ્ત્રીકરણ માટે

(D) (A) અને (C) બંને

(૬) આપણું રાષ્ટ્રીય પક્ષી કયું છે ?

(A) ચકલી

(B) કાગડો

(C) બતક

(D) મોર

(૭) આદર્શવાદની દૃષ્ટિએ શિક્ષકના ગુણો _____

(A) આત્મક્રિયાશીલતા

(B) આધ્યાત્મિકતા

(C) (A) અને (B) બંને

(D) એકપણ નહીં

(૮) નીચેનામાંથી પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ સાથે કોનું નામ જોડાતું નથી ?

- (A) સોક્રેટિસ
- (B) મિલર
- (C) બર્નાડરસેલ
- (D) આપેલા તમામ

(૯) બંધારણસભાએ કયા દિવસે ભારતનું બંધારણ પસાર કર્યું ?

- (A) ૧લી મે, ૧૯૬૦
- (B) ૨૬મી ડિસેમ્બર, ૧૯૫૦
- (C) ૧૫મી ઓગસ્ટ, ૧૯૪૭
- (D) ૨૬મી જાન્યુઆરી, ૧૯૫૦

(૧૦) 'સાવિદ્યાયાવિમુક્તયે' સૂત્ર શેમાં છે ?

- (A) વેદ
- (B) મહાભારત
- (C) ઉપનિષદ
- (D) રામાયણ

(૧૧) '૩ H'ની કેળવણી સૂચવનાર_____

- (A) ડૉ. રાધાકૃષ્ણાન્
- (B) ગાંધીજી
- (C) વિવેકાનંદ
- (D) ટાગોર

(૧૨) ભારતીય બંધારણમાં દૃથી ૧૪ વર્ષના બાળકો માટે 'મફત અને ફરજિયાત' શિક્ષણની કલમ જણાવો.

- (A) કલમ - ૩૫૨
- (B) કલમ - ૫૬
- (C) કલમ - ૪૧
- (D) એક પણ નહીં

(૧૩) 'સ્વસ્થશરીરમાં સ્વસ્થ મનનું નિર્માણ એટલે કેળવણી. સાચી કેળવણી સત્યમ્, શિવમ્ અને સુંદરમ્ પ્રતિ ગતિ કરવા પ્રેરે છે.' - આ વ્યાખ્યા કોણે આપી છે?

- (A) એરિસ્ટોટલ
- (B) પ્લેટો
- (C) સોક્રેટિસ
- (D) બ્રાઉન

(૧૪) આપણા રાષ્ટ્રધ્વજમાં સફેદ રંગ શેનું પ્રતીક છે?

- (A) સત્ય
- (B) પવિત્રતા
- (C) શાંતિ
- (D) આપેલા તમામ

(૧૫) કેળવણીના મુખ્ય સ્વરૂપ કેટલા છે ?

- (A) બે
- (B) ત્રણ
- (C) ચાર
- (D) પાંચ

(૧૬) વ્યવહારવાદી ભારતીય ચિંતક કોણ હતા ?

- (A) વિવેકાનંદ
- (B) ગાંધીજી
- (C) ટાગોર
- (D) (B) અને (C) બંને

(૧૭) ભારતીય સંવિધાનમાં સ્ત્રી શિક્ષણને લગતી કલમ કઈ છે ?

- (A) ૧૫ (૧)
- (B) ૧૫(૩)
- (C) (A) અને (B) બંને
- (D) ૩૫૦ (A)

(૧૮) ૧૨મી જાન્યુઆરી કોનો જન્મદિવસ છે ?

- (A) રવીન્દ્રનાથ ટાગોર
- (B) સ્વામી વિવેકાનંદ
- (C) રાધાકૃષ્ણન્
- (D) મહાત્મા ગાંધી

(૧૯) ટાગોરનું સ્વપ્નશિલ્પ : _____

- (A) ગ્રામભારતી
- (B) પ્રકાશભારતી
- (C) વિશ્વભારતી
- (D) ભારતભારતી

(૨૦) પંજાબનું કયું સમૂહ નૃત્ય જાણીતું છે ?

- (A) લાવણી
- (B) કાલબેલીયા
- (C) પનિહારી
- (D) ભાંગડા

વિભાગ - ૨

- ૧ નીચેના પ્રશ્નોના અતિ ટૂંકમાં ઉત્તર લખો : ૬
- (૧) કેળવણીની કોઈ એક વ્યાખ્યા લખો.
- (૨) આંતરરાષ્ટ્રીય સમજનો અર્થ લખો.
- (૩) મૂલ્ય શિક્ષણના બે અભિગમો કયા છે?
- ૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ પાંચના ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. ૧૫
- (૧) મહર્ષિ અરવિંદે કેળવણીના કયા હેતુઓ દર્શાવ્યા છે ?
- (૨) બિનસાંપ્રદાયિકતાની જરૂરિયાત સમજાવો.
- (૩) કેળવણીને અસર કરતાં પરિબળો કયા- કયા છે ? (માત્ર યાદી)
- (૪) આંતરરાષ્ટ્રીય સમજ વિકસાવવા માટે તમે કયા પ્રકારના કાર્યક્રમો યોજશો?
- (૫) ભારતીય રાજ્ય બંધારણના આમુખમાં કઈ બાબતો આપવામાં આવી છે ?
- (૬) પ્રકૃતિવાદ : શિક્ષણનો અર્થ અને અધ્યયન-અધ્યાપન પદ્ધતિ
- ૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણના ઉત્તર લખો. ૧૫
- (૧) સ્વામી વિવેકાનંદના મતે કેળવણીની સંકલ્પના અને અધ્યયન-અધ્યાપન પદ્ધતિઓ ચર્ચો.
- (૨) વાસ્તવવાદની દૃષ્ટિએ કેળવણીના ધ્યેયો અને અધ્યયન-અધ્યાપન પદ્ધતિઓ ચર્ચો.
- (૩) લોકશાહી એટલે શું? લોકશાહી વલણ ઘડતર માટેના શાળા કાર્યક્રમો જણાવો.
- (૪) સામાજિક પરિવર્તનનો અર્થ લખી સામાજિક પરિવર્તનને અસર કરતાં પરિબળો ચર્ચો.
- ૪ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એકનો વિસ્તૃત ઉત્તર આપો. ૭
- (૧) ડૉ. રાધાકૃષ્ણનના મતે કેળવણીની સંકલ્પના, ધ્યેયો અને અધ્યયન-અધ્યાપન પદ્ધતિની ચર્ચા કરો.
- (૨) નોંધ લખો :
- સંસ્કૃતિ અને સભ્યતા વચ્ચેનો તફાવત
- સાંસ્કૃતિક વારસાની જાળવણીમાં શિક્ષકની ભૂમિકા
- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના વિસ્તૃત ઉત્તર લખો. ૭
- રાષ્ટ્રીય ઐક્યને જોડનારા અને વિઘટનકારી પરિબળોની ચર્ચા કરો.

ENGLISH VERSION

SECTION - I

1 Attempt MCQs given below : 20

- (1) Which is our national language?
- (A) Marathee
 - (B) Hindi
 - (C) Sanskrit
 - (D) (B) and (C) Both
- (2) Who among following is in tri-poller process of education?
- (A) Teacher
 - (B) Society
 - (C) Principal
 - (D) Student
- (3) Which of the following is a formal agency of education?
- (A) School
 - (B) College
 - (C) University
 - (D) All of these

- (4) 'Education' word is from which language?
- (A) Italy
 - (B) Latin
 - (C) French
 - (D) English
- (5) Help of UNO is for _____.
- (A) Education
 - (B) Secularism
 - (C) Disarmament
 - (D) (A) and (C) Both
- (6) Which is our National Bird ?
- (A) Sparrow
 - (B) Crow
 - (C) Duck
 - (D) Peacock
- (7) According to Idealism : Teacher's Quality
- (A) Self Activeness
 - (B) Spirituality
 - (C) (A) and (B) Both
 - (D) None of these

- (8) Whose name was not connected with project method from the following ?
- (A) Socrates
 - (B) Miller
 - (C) Barnad Russal
 - (D) All of these
- (9) When did the constitution committee pass the Constitution of India?
- (A) 1st May, 1960
 - (B) 26th December, 1950
 - (C) 15th August, 1947
 - (D) 26th January, 1950
- (10) 'Sa vidya ya vimuktaye'- Is in ?
- (A) Veda
 - (B) Mahabharata
 - (C) Upnisada
 - (D) Ramayana
- (11) '3 H' Education suggested by
- (A) Dr. Radhakrishnan
 - (B) Gandhiji
 - (C) Vivekanand
 - (D) Tagore

(12) State article of Indian constitution for free and compulsory edu. for 6 to 14 years children.

(A) Article - 352

(B) Article - 56

(C) Article - 41

(D) None of these

(13) "Education is the creation of a sound mind in a sound body. It leads to goodness, beauty and truth" - Who gave this definition?

(A) Aristotle

(B) Plato

(C) Socrates

(D) Brown

(14) Whose symbol is white colour in our national flag?

(A) Truth

(B) Hollyness

(C) Peace

(D) All of these

(15) How many main nature of education?

- (A) Two
- (B) Three
- (C) Four
- (D) Five

(16) Who was the Indian thinker of pragmatism?

- (A) Vivekananda
- (B) Gandhiji
- (C) Tagore
- (D) (B) and (C) Both

(17) State article of Indian constitution for women's education?

- (A) 15 (1)
- (B) 15 (3)
- (C) (A) and (B) Both
- (D) 350 (A)

(18) 12th January : Birthday day of _____

- (A) Rabindranath Tagore
- (B) Swami Vivekananda
- (C) Radhakrishnan
- (D) Mahatma Gandhi

(19) Tagore's Dremland : _____

- (A) Grambharati
- (B) Prakashbharati
- (C) Vishwabharati
- (D) Bharatbharati

(20) Which group dance of Punjab is famous ?

- (A) Lavani
- (B) Kalbeliya
- (C) Paniharee
- (D) Bhangda

SECTION - II

- 1 Write answer of the following question in short : **6**
- (1) Write any one definition of education.
 - (2) Write the meaning of International understanding.
 - (3) Which are the two approaches of value education ?
- 2 Write any five of the following question in short : **15**
- (1) Which objectives of education are suggested by Maharshi Aurbindo?
 - (2) Mention the need of secularism.
 - (3) Which are the affecting factors on education ? (Only list)
 - (4) Which type of programs can arrange by you for developing international understanding?
 - (5) What are the points given in preamble of Indian constitution ?
 - (6) Naturalism : Meaning of education and teaching-learning method.
- 3 Write any three answer of the following question : **15**
- (1) Discuss concept and teaching-learning method according to Swami Vivekananda.
 - (2) Discuss the goals and teaching-learning method of education according to realism.
 - (3) What is democracy? Mention the school programs for making democracy attitude.
 - (4) Write a meaning of social changes and discuss the affecting factors on social changes.

- 4 (a) Write answer of any one of the following : 7
- (1) Discuss the concept, educational aims and teaching-learning method according to Dr. Radhakirshnan.
 - (2) Write a note about :
 - Difference between culture and civilization.
 - Role of the teacher in maintaining the cultural.
- (b) Write answer in detail of the following : 7
- Discuss the joining and destructive factors of national integration.
-